

Adres artykułu: <https://bip.iaepan.edu.pl/artykul/nowe-spojrzenie-na-ceramike-mykenska-okreslenie-funkcji-i-sposobu-uzytkowania-naczyn-kultury-mykenskziej-przy-wykorzystaniu-tradycyjnych-oraz-nowoczesnych-metod-analazy-zespolow-ceramicznych>

Nowe spojrzenie na ceramikę mykeńską. Określenie funkcji i sposobu użytkowania naczyń kultury mykeńskiej przy wykorzystaniu tradycyjnych oraz nowoczesnych metod analizy zespołów ceramicznych

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Nowe spojrzenie na ceramikę mykeńską. Określenie funkcji i sposobu użytkowania naczyń kultury mykeńskiej przy wykorzystaniu tradycyjnych oraz nowoczesnych metod analizy zespołów ceramicznych

Kierownik projektu: dr Bartłomiej Lis

Jednostka prowadząca projekt: Instytut Archeologii i Etnologii PAN

Źródło finansowania projektu: MNiSW w ramach projektu „luventus Plus” nr projektu IP 2010 022670

Kontakt:

e-mail: blis@iaepan.edu.pl

telefon: 22 620 28 81, wew. 196

Wykonawcy

Jednostki zaangażowane w projekt:

Nazwa jednostki: Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Zakres obowiązków: realizacja projektu

Osoby zaangażowane w projekt:

Imię i nazwisko: dr Bartłomiej Lis

Zakres obowiązków: kierownik projektu

Charakterystyka

Cel projektu:

Celem naukowym projektu jest poszerzenie wiedzy na temat funkcji i sposobu użytkowania naczyń ceramicznych, podstawowego aspektu tej najpowszechniejszej i najczęściej analizowanej kategorii zabytków archeologicznych.

Końcowym wynikiem projektu będzie obszerny artykuł w języku angielskim, który zostanie skierowany do publikacji w czasopiśmie należącym do grupy A listy ERIH. Najlepszym kandydatem wydaje się być Annual of the British School at Athens, w którym opublikowany został jedyny jak do tej pory artykuł poruszający analizowane zagadnienie. Będzie to publikacja do której sięgną prawdopodobnie wszyscy publikujący ceramikę mykeńską, a także znacznie szersze grono naukowców badających różne aspekty kultury mykeńskiej, którzy w swej analizie uwzględniają również ceramikę i jej funkcję. Możliwe jest także opracowanie innych artykułów, które prezentowałyby częściowe/poboczne osiągnięcia projektu. Z uwagi na wykorzystanie zaawansowanej metody analizy ceramiki, jej rezultaty będą mogły być przedstawione w czasopismach związanych z dziedzinami ścisłymi.

Opis projektu:

Naczynia ceramiczne kultury mykeńskiej, mimo iż studiowane od dziesięcioleci, nadal pozostają nieodgadnione w ich podstawowym aspekcie – funkcji. Dzięki rozbudowanej typologii i chronologii, jesteśmy w stanie doskonale je klasyfikować i datować,

jednakże w przypadku funkcji i sposobu użytkowania naczyń nadal pozostajemy niemalże w punkcie wyjścia.

Przedmiot studiów jest rozległy, bo obejmuje dziesiątki różnych typów naczyń. Niemniej jednak, po stronie publikacji znajdujemy jedynie artykuł I. Tournavitou z roku 1992 oraz pojedyncze rozważania na temat konkretnych typów rozrzucone w różnych publikacjach. Dodatkowo w literaturze pokutują stereotypy (np. kyliks = wino), które rzadko poddawane są krytycznej ocenie.

Podczas pracy nad artykułami opublikowanymi w czasopiśmie „Archeologia” (lista ERIH, grupa B) miałem możliwość zetknięcia się z tym problemem i poczynienia pierwszych opublikowanych spostrzeżeń. Dwa różne w swym charakterze artykuły pozwoliły mi na sprecyzowanie metod badawczych odpowiednich dla tego problemu.

Podstawową metodą będzie analiza dużych zespołów ceramiki pochodzących z katastrof, które pozwoliły zachować w stopniu nienaruszonym inwentarz pomieszczeń. Założeniem badawczym będzie w tym przypadku teza, że takie zespoły nie są dziełem przypadku lecz efektem ludzkich przemyśleń i motywacji, wśród których niebagatelną rolę odgrywała właśnie funkcja konkretnych naczyń oraz wzajemne relacje pomiędzy różnymi ich typami. Bardzo istotna będzie również analiza całego kontekstu archeologicznego. Wśród zespołów które spełniają powyższe kryteria i które chciałbym poddać analizie w ramach projektu znajdzie się m.in. inwentarz pałacu w Pylos, a zwłaszcza pomieszczenia nr 60 które zostało wstępnie zanalizowane w moim artykule opublikowanym w „Archeologii”, zespół z Potter’s House w Zygouries, depozyt zniszczeniowy z Tsoungizy, depozyt z ulicy Oedipus 14 w Tebach, House of the Sphinxes oraz pomieszczenie XXIV w Citadel House w Mykenach oraz depozyty z budynków w Lefkandi. Na tym etapie prac koniecznym będzie inspekcja tych zespołów w magazynach muzealnych, gdyż ich publikacje są często niekompletne i nie zawierają wielu informacji istotnych dla tego projektu. Depozyty te będą poddane prostej analizie statystycznej, która pozwoli wychwycić relacje pomiędzy różnymi typami naczyń. Jednym z kryteriów doboru depozytów będzie ich chronologiczna reprezentatywność dla całej kultury mykeńskiej. Dzięki prześledzeniu częstości występowania określonych typów na przestrzeni ok. 600 lat, będzie możliwe wskazanie które naczynia zastępowały naczynia wychodzące z użycia, co może wskazywać iż prawdopodobnie pełniły podobną funkcję.

Drugą wykorzystaną metodą będzie analiza wyliczeń pojemności naczyń wykonanych przy użyciu programu komputerowego. Podwaliny tej metody dla ceramiki mykeńskiej stworzył C. Podzuweit. Przy założeniu, że pewne typy naczyń stanowiły ‘zestawy’, metoda ta pozwoli lepiej rozpoznać strukturę takich zestawów. Wyliczenia te będą skonfrontowane z rzeczywistymi zespołami analizowanymi przy wykorzystaniu

pierwszej metody. Dodatkowo, analiza pojemności pozwoli wychwycić grupy rozmiarów dla poszczególnych typów naczyń, a być może także jednostki pojemności, jakie stosowali Mykeńczycy.

Trzecią metodą, która stanowić będzie weryfikację ustaleń uzyskanych przy wykorzystaniu poprzednich metod, będzie analiza oryginalnej zawartości naczyń. Jest to metoda fizyko-chemiczna, z której możliwościami zetknąłem się podczas pracy na wykopaliskach w Mitrou (Grecja) i współpracy z dr Andrew Koh. Pozwala ona ustalić substancje, jakie znajdowały się w naczyniu podczas jego użytkowania.

Najważniejszym kryterium jest tu reprezentatywność wyników, wprost proporcjonalna do ilości przebadanych fragmentów, która stanowiła słaby punkt poprzednich projektów. W celu efektywnego wykorzystania środków finansowych analizie takiej zostałyby poddane jedynie najważniejsze/najbardziej enigmatyczne naczynia, przebadane jednakże w ilości pozwalającej na uogólnienia wniosków.

Poza opisanymi tu metodami wykorzystane zostaną wszelkie przesłanki pozwalające rzucić dodatkowe światło na funkcję naczyń, m.in. źródła ikonograficzne, morfologia naczyń, ślady użytkowania widoczne na ich powierzchni oraz praktyczne eksperymenty.

Publikacje

Bibliografia

Tournavitou, I. 1992. Practical Use and Social Function: A Neglected Aspect of Mycenaean Pottery. BSA 87. p. 181-210.

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 10:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	18.05.2020 10:05
Liczba wyświetleń:	12